

רגע האמת מתקרב. יתכן שהוא כבר הגיע. הרגע המכונן בסלאנג המיוחד של ממשלת ישראל: "ציון מפות". הרגע שבו תהיה ממשלת ישראל נאלצת להשיב על השאלה הפשוטה, שהיא השאלה העיקרית לגבי כל מלאכת עשיית השלום: **האם את מוכנה לוותר על סיפוח שטחים תמורת שלום?** האם את בכלל מתכוננת לשלום, אם השלום פירושו ויתור על סיפוח שטחים?

שאלה גסה

עד השבוע האחרון עוד שררה בירושלים האשליה שניתן לדחות רגע זה בלי סוף, באמצעות התחכמויות דיפלומטיות שונות. אמנם, עברה חצי שנה מאז הסכימה ממשלת גולדה מאיר להיכנס לשיחות יארינג. במשך חצי השנה הצליחה לדחות ולדחות. לפעמים עליידי דריכה במקום (ענייני נוהל), לפעמים עליידי מהלך אחר (הפרישה מן השיחות, בעיקבות פרשת הטילים), ולפעמים עליידי פסיעת צעד קטן קדימה (עליידי המיסמך בעל 12-14 העקרונות ליארינג). לאחרונה אף עלה בדעתה שאפשר להיאחז בהצעת אל-סאדאת לפתיחת התעלה, כדי לשחק מיטחק דיפלומטי של שהייה. אולם בכל הזמן הזה לא התקדמה לקראת השאלה המכרעת: מה יהיו הגבולות? **השבוע, בצורה כמעט ברוטאלית, הציג יארינג את השאלה הגסה.**

ביצת קולומבוס

מעשהו הנועז של יארינג התבסס על שיקול של מעיתו ועל שיקול של מהות. העיתו נקבע עליידי המצרים. הם הבהירו בצורה חד משמעית שלא תיתכן הארכה נוספת של הפסקת-האש, אם לא יהיה ברור שחלה התקדמות אמיתית לקראת הסדר. כדנת המצרים: התקדמות אמיתית לקראת נסיגת ישראל לגבולותיה. גם האמריקאים הבינו שיהיה קשה מאוד למצרים להיסוג עוד פעם ממועד כזה — וכך נוצר גבול של זמן שבו צריכים דברים ממשויים להיחתך. וכך הגיע יארינג אל המהות:

רגע של אמת

מכיו הקודמים. כי הוא כולל, למעשה, בהסאה של שאלות, תוכנית שלום שלמה בין ישראל ומצריים:

- הגבול יהיה הגבול הבינלאומי.
- גורל רצועת-עזה ייקבע לחור, בלי השתתפות מצריים. (האפשרויות: סיפוח לירדן או לישראל, יחידה עצמאית, חלק ממדינה פלסטינית, יחידה כפופה לאו"ם).
- ערובות ביטחון לגבול, ולשארם-אל-שייך.
- שייט ישראלי בשארם-אל-שייך ובתעלה.
- סידורי פירוז, כוחות בינלאומיים, וכי.
- כל זה — במיסגרת חוזה הדדי (שלא ייקרא רשמית "חוזה שלום", אך יהיה כזה) שיכלול הכרה הדדית מלאה, הפסקת הלוחי מה, וכי.

אין מוס מהכרעה

ברור לחלוטין שאין זו יוזמת יארינג, אלא יוזמת רוג'רס — צעד אמריקאי, בתמיכת ברית-המועצות. קרוב לוודאי כי הדבר הוסכם מראש עם מצריים, וכי התשובה המצרית תהיה, על כן, חיובית. גם הדלפת המיסמך באל-אחראם מעידה על כך. וכך הועמדה ישראל בפני השאלה המכרעת — השאלה שמפניה חששו ממשלות אשכול וגולדה מאז גמר המלחמה ועד היום. מה היא יכולה לעשות? יש רק שלוש אפשרויות: **לפוצץ את שיחות יארינג, להסתכן ב-**

שאתם מעוניינים בו?" השיב המצרי: "יציאת ישראל מה שטחים הכבושים". הלורד צירף את שני הדברים יחד, והוליד מיסמך הכולל גם "שלום צודק ובר-קיימא" וגם "נסיגה לגבולות מוכרים ובטוחים", תוך הצהרה כי אין להסכים לרכישת שטחים "עליידי מלחמה".

כך הושגה הסכמה בינלאומית פה-אחד, וי נולד המיסמך שעלייפו פועל יארינג כיום. תוכנית רוג'רס, הבאה, "לפרט" את ההחלטה, הולכת באותה דרך בדיוק. היא כוללת חוזה הדדי בין ישראל ומדינות-ערב, בצד נסיגת ישראל לגבולות ה-4 ביוני 1967, "עם שינויים בלתי-מהותיים". **מכוון שרוג'רס השיג את הפסקת-האש ואת שליחות יארינג המחודשת, ברור כי תוכניתו**

אפשר למשור באף את כל המדינות במשך כמה זמן — אפשר למשור באף כמה מז המדינות כל הזמן — א ב ל ...

מתנוססת עליה — למרות כל ההכחות של ממשלת ישראל.

תוכנית השלום

השבוע צעד יארינג צעד גדול קדימה להגשמת עקרונות אלה. היו למעשה זה שתי השלכות השובות. רק אחת מהן זכה לתשומת-לב. ההשלכה הבולטת היא שבמקום להקדים את מהות ה- שלום לקביעת הגבולות (כדרישת ישראל), או את קביעת הגבולות למהות השלום (כדרישת הערבים), הוא קבע נוהל המסלב יחד את שני הדברים. **ההשלכה הפחות בולטת, שהוא אולי חשוי בה יותר, היא זו: יארינג הקדים את השלום בין ישראל ומצריים לשלום עם שאר ארצות ערב.**

מדוע עשה זאת? היו לו כמה שיקולים:

- בעיית הגבול המצרי-ישראלי קלה הרבה יותר מבעיית הגבול הישראלי-ירדני. כאן ישנו הגבול הבינלאומי, הקיים למעלה מ-60 שנה. אחרי שמצריים כבר ויתרה על רצועת-עזה (בתנאי שלא תסופח לישראל), יש קו שאפשר להתבסס עליו. הגבול הירדני הרבה יותר מסובך, בגלל בעיות כמו ירושלים, קלקליה, לטרון, ועוד.
- מצריים יכולה לעשות שלום לפני ירדן, אבל ירדן אינה מעזה לעשות שלום לפני מצריים.
- אחרי שיושג הסדר הישראלי-מצרי, אין ספק שיהיה קל להשיג הסדר עם המלך חוסיין. את סוריה, עם הבעייה המסובכת של רמת-הגולן, ניתן או להשאיר לסוף. וכך נולד המיסמך האחרון של יארינג, השונה מכל מיס-

● ישראל רוצה לדעת עם המצרים מוכנים לשלום. כלומר: אם אחרי כל הוויתורים ש- ייעשו, תהיה הכרה ערבית רשמית בישראל, במסגרת חוזה הדדי התום.

● מצריים רוצה לדעת אם אחרי כל הוויתורים הנדרשים ממנה, כגון שייט ישראלי בסואץ, פירוז וחתימה על חוזה, ישראל מוכינה לחזור לגבול הבינלאומי.

כל צד טוען שהוא צריך לקבל את התשובה של הצד השני, לפיו הוא יחליט על החיתור הנדרש ממנו.

על כן בא הצד של יארינג, הדומה לביצת קולומבוס: שני הצדדים יצהירו בעת ובעונה אחת את ההצהרה ה- מכרעת.

מצריים תצהיר שהיא מוכנה לחוזה-שלום, תמורת הגבול הבינלאומי.

ישראל תצהיר שהיא מוכנה לגבול הבינלאומי, תמורת חוזה-שלום.

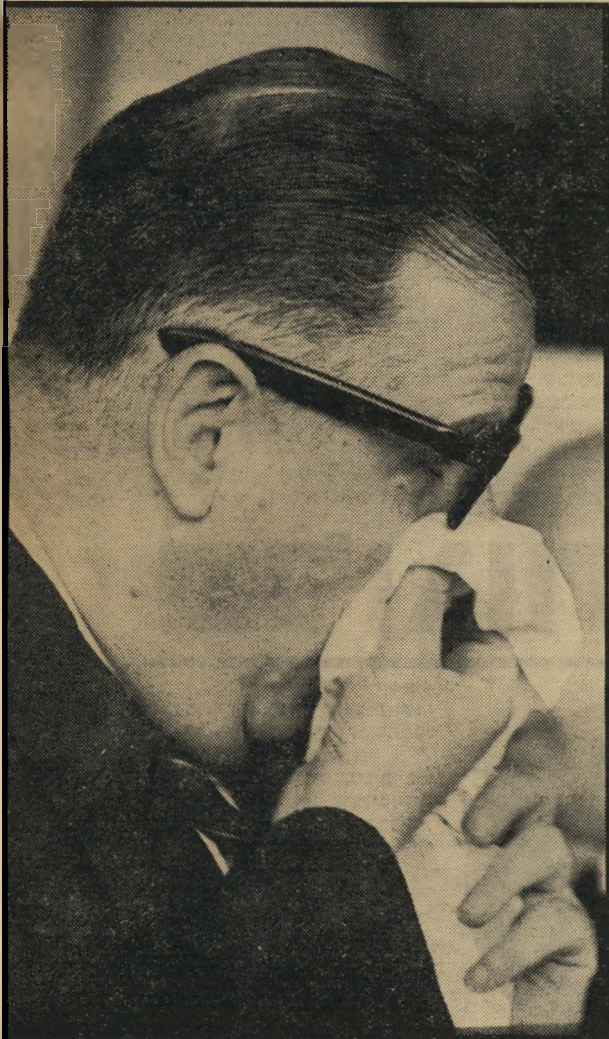
שתי שאלות של הלורד

עיון זה אינו חדש. להיפך, הוא מונח ביסודו של המיסמך השולט בכל ענייני המרחב מזה שלוש שנים: החלטת מועצת-הביטחון מס' 242.

נוסח ההחלטה נולד כך*: לורד קארדון פגש את שגרירי ישראל באולם-הכניסה של בית-מלון ניו-יורק. הוא שאל אותו: "תגיד לי, מהו הדבר העיקרי שאתם מעוניינים בו?" השיב לו השגריר: "חוזה-שלום רשמי!"

כעבור כמה דקות נתקל לורד קארדון בשגריר המצרי, באותו בית-מלון. ושוב שאל אותו: "מהו הדבר העיקרי

* כפי שהמנסח הראשי, הציג הבריטי לורד קארדון, הסביר זאת בעצמו בשיחה עם אורי אבנרי.

אנא אנו

חידוש הקרבות ובסיכסוך גלוי וחמור עם ארצות-הברית. **לנסות טכניסטיה-שהייה נוספים, כדי ל-הרוויח זמן.** להשיב תשובה שתהיה חיובית בעיקרה. קרוב לוודאי כי הממשלה, כמו תמיד, תלך בדרך ה- שניה. אך הפעם תהיה כל ההשהייה מוגבלת לימים, לא לחודשים. כי הדברים זוו אל נקודת ההכרעה, ואין עוד להסיגם אחורה. **אחרי ההשהייה, שוב תהיה הברירה בין כן ולא.** במיקרה של "לאו" — תתחדש המלחמה במלוא עוצמתה. במיקרה של "הן" — עלול לפרוץ משבר פנימי מוגבל, וייתכן שבמיקרה זה תבקש גולדה לערוך בחירות חדשות ולקבל מנדט ברור. **כך או כך — מתקרב רגע האמת.**